

tragtede dette, som det forekommer mig, som noget Tilfældigt. Sagen er den, at gennem hele Skoleundervisnings-Rækken er man til Syvende og Sidst kommen til et fast Forhold mellem de enkelte Discipliner og Disciplinens Gjennemsnitsalder; saaledes at man paa et vist Standpunkt lader de enkelte Discipliner træde til, og ligeledes paa et vist Standpunkt træde fra. Der er intet Tilfældigt deri; man kan have begaaet en Feil derved, men tilfældigt er det sandelig ikke i en velordnet Skole. At man lader Disciplinene høre op med et Fag i en sildigere Alder, er ingenlunde begrundet deri, at man er bange for, at de skulle glemme dette; men det er, fordi man er overbevist om, at de førend den Alder ikke have Modenhed til at assimilere med sig det Stof, som den eller de Undervisningsgrene give. Der er endnu en Bemærkning, som jeg troer ikke at burde tilbageholdes. Det forekommer mig, at der flere Gange saavel ved Discussionen, angaaende en tidligere Lov om Tillæg til Embedsmændenes Gage, som ogsaa ved Discussionen om denne Lov fra flere Sider er skeet Angreb paa den saakaldte classiske Dannelse, og at der er talt med en vis Foragt om den, som om den ikke mere var tidssvarende, men en Arv fra en forspunden Tid, hvormed man piinte Mennesker nutildags, og som tilmed gav Anledning til at fatte en taabelig Stolthed. Det er mig indlysende, og jeg troer, at det ved nærmere alvorlig Overvejelse ogsaa vil blive de ærede Herrer indlysende, at det ikke er den rette Maade at omtale den Dannelse paa, som har gjort Verden til, hvad den nu er i det sidste Aarhundrede, ja, uden hvilken der ingen Dannelse havde været. Jeg troer ikke, at det er den rette Maade at opfatte Grundvolden for alle Kunster, derunder indbefattet Digtekunsten, og Grundvolden for de fleste Videnskaber og Ispærdeleshed for Videnskabeligheden, og jeg vil her gjøre den Bemærkning, at, naar man har sagt, at Realundervisningen har lidt Uret ligeoverfor den humanistiske Dannelse, da er det ingenlunde Tilfældet; den Tid, den humanistiske Dannelse herskede i Skolerne, kunde der ikke være nogen Realundervisning. Betingelserne for den vare ikke i Verden, og derfor var der ingen Real-

skoler, men, saasnart man begyndte at fremkomme med en Fordring derpaa, da kom man den i det Hele taget velvilligt imøde. (En Stemme: Nei!) Ja, der kan maaskee være enkelte Steder, hvor man ikke har gjort det, men i det Hele taget var det Tilfældet. Naar man paa denne Maade vil tale om den classiske Dannelse, saa vil jeg dog tillade mig at henvende Opmærksomheden paa, at i det meest praktiske Land paa Jorden, nemlig i England, lægger man fremfor i alle andre Lande fortrinnsviis Hovedvægten paa den classiske Dannelse, og at man ingensteds stiller saa store Fordringer i saa Henseende. Ja, naar Englands Børn forlade deres Fædreland og drage til de fjerneste Egne, f. Ex. til Nordamerika eller Australien, da bringe de Arbejdigheden for den humanistiske Dannelse med sig som den bedste Arv fra deres Fædreland. Der er intet Sted, hvor man har anvendt saadanne Summer paa den classiske Undervisning som i Nordamerika, ja, man hører i disse Dage, at Englænderne i Australien midt under Gulvgraverraseriet, midt under den voldsomme Bevægelse i materiel Retning, som man skalde troe maatte bringe til at glemme andre, og især saadanne Hensyn, have anvendt overordentlig store Summer paa at oprette en classisk Undervisningsanstalt i Sidney.

Fleischer: Jeg troer, at der er en almindelig dybtfølt Trang til Dannelsesanstalter, som ere forskellige fra de saakaldte lærde, og jeg troer, at vi maae være det høitærede Ministerium megen Tak skyldig, fordi det har lagt saa stærkt Eftertryk paa, at Fordringerne ved saadanne Dannelsesanstalter ikke maae sættes for høie; men et andet Spørgsmaal er det, om ogsaa de Fordringer, der ere gjorte, kunne siges at være, som de burde være. Jeg troer ikke, at det høitærede Ministerium i saa Henseende har været ganske heldigt. Naar vi nemlig tænke paa, at Fordringerne ikke maae være store, synes det mig indlysende, at Lovforslaget fordrer altfor Meget, naar det i § 2 opstiller 4 Sprog, og hertil kommer ogsaa, at disse Fordringer tillige af den Grund maae være saa store, at Dannelsen i Skolen skal kunne fuldendes til det 15de Aar. Noget Lignende kunde